

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

6. kontor / 9. kontor/ DEP 3.1/ 2.1

Sagsnr.: 2008-20-24-04082

Den 19. september 2008

BICB/HBO/WIHE/NAMA/TAER

FVM 583

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret sojabønne MON 89788 (EFSA-GMO-NL-2006-36) under Europa-Parlamentets og Rådet forordning (EF) nr. 1829/2003 (Komité-sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Kommissionen har den 15. september 2008 fremsendt forslag til beslutning om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret sojabønne MON 89788 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen). Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget skal behandles i en forskriftkomitéprocedure og forventes sat til afstemning på mødet i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed den 29. september 2008.

Sojabønne MON 89788 er fremstillet ved hjælp af genmodifikation, hvor genet cp4-epaps er indsat, hvilket gør planten resistent overfor ukrudtsmidler med glyfosat som aktivt stof. Der er tale om samme resistensgen, som er kendt fra sojabønne 40-3-2, som tidligere er godkendt i EU siden 1996. Ansøger angiver, at genet er indsat i en sojasort med bedre egenskaber end den tidligere genmodificerede sojabønne, hvorfor udbyttet i den nye glyfosat-resistente sojabønne MON 89788 er højere. Sojabønne MON 89788 indeholder ikke antibiotikaresistensmarkørgener.

Godkendelsen vil gælde import og markedsføring af fødevarer, fødevareingredienser og foder, der indeholder eller er fremstillet af sojabønne MON 89788, samt anvendelse af sojaen til anden industriel brug undtagen dyrkning

MON 89788 er én af en række nye genmodificerede sojatyper, som forventes at blive indført på det globale marked for soja i de kommende år, som afløser for den i øjeblikket altdominerende soja 40-3-2.

De sundheds- og miljømæssige vurderinger af sojabønne MON 89788 giver ikke hverken danske eller internationale eksperter anledning til bemærkninger. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Regeringen agter på den baggrund at tilslutte sig forslaget.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

6. kontor / 9. kontor/ DEP 3.1/ 2.1

Sagsnr.: 2008-20-24-04082

Den 19. september 2008

BICB/HBO/WIHE/NAMA/TAER

FVM 583

GRUNNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Kommissionens beslutning om tilladelse til markedsføring af produkter, der indeholder, består af eller er fremstillet af genetisk modificeret sojabønne MON 89788 (EFSA-GMO-NL-2006-36) under Europa-Parlamentets og Rådet forordning (EF) nr. 1829/2003 (Komité sag)

KOM-dokument foreligger ikke

Forslaget vedrører godkendelse af genetisk modificeret sojabønne MON 89788 i henhold til GMO-forordningen. Godkendelsen vil gælde import og markedsføring af fødevarer, fødevarer- ingredienser og foder, der indeholder eller er fremstillet af sojabønne MON 89788, samt anvendelse af sojaen til anden industriel brug undtagen dyrkning. MON 89788 indeholder et gen, der gør sojaplanten modstandsdygtig over for ukrudtsmidler baseret på glyfosat som aktivt stof, hvilket har dyrkningsmæssige fordele. En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har den 15. september 2008 fremsendt forslag til beslutning om tilladelse til markedsføring af genetisk modificeret sojabønne MON 89788 efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO-forordningen). Forslaget er fremsat med hjemmel i forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget skal behandles i en forskriftkomitéprocedure og forventes sat til afstemning på mødet i den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed den 29. september 2008.

Hvis et kvalificeret flertal støtter forslaget, udsteder Kommissionen beslutningen. Hvis et kvalificeret flertal ikke opnås, forelægger Kommissionen sagen for Rådet og underretter samtidig Europa-Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale

sig mod det. Hvis der er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke inden en frist på højst tre måneder, kan Kommissionen udstede tilladelsen.

Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører gennemførelsesbestemmelserne til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I november 2006 indsendte Monsanto en ansøgning om godkendelse af sojabønne MON 89788 til fødevarer- og foderbrug (ikke dyrkning) i henhold til reglerne i GMO forordningen. Sojabønne MON 89788 er fremstillet ved hjælp af genmodifikation, hvor genet cp4-epeps er indsat, hvilket gør planten resistent overfor ukrudtsmidler med glyfosat som aktivt stof. Den genmodificerede variant er krydset med en ikke-genmodificeret sojabønne ved hjælp af traditionelle forædlingsmetoder. Der er tale om samme resistensgen, som er kendt fra sojabønne 40-3-2, som tidligere er godkendt i EU siden 1996. Ansøger angiver, at genet er indsat i en sojasort med bedre egenskaber end den tidligere genmodificerede sojabønne, hvorfor udbyttet i den nye glyfosat-resistente sojabønne MON 89788 er højere. Sojabønne MON 89788 indeholder ikke antibiotikaresistens-markørgener.

Godkendelsens omfang

Beslutningsforslaget lægger op til, at der gives tilladelse til import og markedsføring af produkter, der indeholder eller er fremstillet af sojabønne MON 89788. Ifølge EFSA's udtalelse kan bønnerne fra den genmodificerede soja anvendes til fødevarer- og foderbrug på samme måde som konventionelle sojabønner, dvs. både som hele bønner og i forarbejdet form. Godkendelsen omfatter også tilladelse til industriel forarbejdning, men ikke til dyrkning af sojabønnen i EU.

I henhold til GMO forordningen må godkendte genmodificerede planter krydses med konventionelle ikke-genmodificerede planter til frembringelse af nye sorter, uden at dette kræver speciel godkendelse. Derfor vil Kommissionen lægge op til, at tilladelsen vil omfatte sojabønne MON 89788 samt sojabønner fra efterfølgende krydsninger heraf med konventionelle ikke-gensplejede sojabønner.

Markedsføringen af sojabønnen vil kunne ske fra datoen for en eventuel beslutning om godkendelse. Beslutningen vil gælde i 10 år fra denne dato.

Mærkning

Produkter til fødevarer- eller foderbrug, der indeholder, består af eller er fremstillet af sojabønne MON 89788 skal i henhold til forslaget mærkes til den endelige forbruger med ”genetisk modificeret soja” eller ”fremstillet af genetisk modificeret soja”.

Sætningen ”ikke til dyrkning” skal angives i mærkningen på produktet og i følgedokumenterne til foder og produkter til anden industriel anvendelse, som indeholder spiredygtige sojabønner af MON 89788. Denne sætning skal ikke fremgå af mærkningen på tilsvarende fødevarer.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af en forordning, og dermed er reglerne umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

MON 89788 er én af en række nye genmodificerede sojatyper, som forventes at blive indført på det globale marked for soja i de kommende år, som afløser for den i øjeblikket altdominerende soja 40-3-2. Dette er særlig relevant i forhold til den seneste udvikling på verdensmarkedet med stigende fødevarerpriser og problemer i EU med tilstrækkelig foderforsyning. Foderbranchen efterspørger derfor en godkendelse hurtigst muligt af sojabønne MON 89788.

Med hensyn til de sundheds- og miljømæssige konsekvenser af anvendelsen af sojabønne MON 89788 konkluderer EFSA i udtalelse af 11. juni 2008, at sojabønnen er lige så sikker at anvende som konventionelle sojabønner. Der er ifølge EFSA ikke noget, der tyder på, at sojabønne MON 89788 har negative konsekvenser for menneskers og dyrs sundhed eller for miljøet ved de påtænkte anvendelser.

Fødevarainstitutet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. Institutet har konkluderet, at sojabønnen ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder, og at den ernæringsmæssigt set er ækvivalent med konventionelle sojabønner.

Miljøstyrelsen har i forbindelse med EFSAs høring af miljømyndighederne, forud for offentliggørelsen af EFSAs udtalelse, sendt sagen til de danske eksperter i Plantedirektoratet, Fødevarainstitutet og Danmarks Miljøundersøgelser, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af sojabønne MON 89788, når de anvendes til andre formål end dyrkning.

På den baggrund skønnes forslaget ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i høring via høringsportalen, og §2-udvalget er blevet hørt i skriftlig høring.

Følgende høringssvar er indkommet:

DI Fødevarer er af den principielle opfattelse, at genteknologien kan understøtte en positiv udvikling for miljø, sundhed og produktkvalitet under forudsætning af, at der foreligger uafhængige undersøgelser, der dokumenterer, at GMO'en ikke indebærer risici for miljø, dyr og mennesker. Baseret på EFSA's positive udtalelse af 11. juli 2008 er det DI Fødevarer's vurdering, at der er tilvejebragt tilstrækkelig dokumentation for at imødekomme ansøgningen og dermed godkende MON 89788. DI Fødevarer anbefaler derfor, at ansøgningen imødekommes uden forsinkelse.

Fagligt Fælles Forbund (3F) anmoder om, at sojabønne MON 89788 ikke godkendes til markedsføring. Det påpeges, at ansøgeren ikke har dokumenteret effekten af restkoncentrationer af glyfosat. Desuden savnes en helhedsvurdering af, hvilke positive og negative effekter der er ved sojabønne MON 89788 samt hvilke samfundsmæssige nytteværdier, der er ved markedsføring af sojabønne MON 89788.

Landbrugsraadet har noteret sig EFSA's positive risikovurdering og understreger vigtigheden af, at godkendelsen af sojabønne MON 89788 ikke trækker ud, idet en forsinkelse i godkendelsen vil få voldsomme økonomiske konsekvenser. Landbrugsraadet understreger, at markedet, og dermed danske husdyrproducenters mulighed for at købe foder til 2009, allerede er påvirket på grund af risikoen for, at denne soja ikke opnår godkendelse, og den gældende nultolerance for utilsigtet forekomst af GMO, selv om der foreligger en EFSA risikovurdering. Landbrugsraadet opfordrer derfor på det kraftigste, at Danmark stemmer for beslutningsforslaget.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Det er regeringens generelle holdning, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO forordningen. Da den sundheds- og miljømæssige vurdering af sojabønne MON 89788 ikke giver danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger, har regeringen ingen fagligt begrundede indvendinger imod godkendelsen.

Såfremt sojabønne MON 89788 ikke godkendes i EU kan det medføre problemer for foderforsyningen i EU. Regeringen er af den holdning, at muligheden for at importere genmodificeret majs og soja til EU bør udnyttes fuldt ud inden for EU's eksisterende lovgivninger. Regeringen kan således støtte forslaget.

Vedrørende høringssvaret fra Fagligt Fælles Forbund (3F) skal det bemærkes, at der ikke er tale om en tilladelse til dyrkning af sojabønnen, og derfor heller ikke en tilladelse for så vidt angår brug af sprøjtemidler. Endelig skal det bemærkes, at såfremt sojabønne MON 89788 anvendes til fremstilling af fødevarer, skal produkterne overholde de samme grænseværdier for restindhold af pesticider, som tilsvarende ikke genmodificerede produkter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre landes holdninger til forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg